

ОСОБЛИВОСТІ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТИ В ГАЛУЗІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПРИКЛАДНОЇ ФІЗИКИ У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ ТА УКРАЇНІ

Статтю присвячено проблемі впровадження новітніх аспектів реформування освіти для майбутніх фахівців з прикладної фізики у Великій Британії та Україні. Проаналізовано діяльність провідних університетів Великої Британії в даній галузі. Розкрито стратегії виходу міждисциплінарного навчання в Україні на Європейський рівень. Зазначено, що інтеграція України до європейського простору, глобалізація соціальних, економічних та культурних процесів зумовлює необхідність вирішення завдань з реформування та оновлення національної освіти України, створення такої системи освіти, яка б відповідала світовим стандартам. Доведено, що вирішення цих завдань потребує всебічного аналізу та вивчення зарубіжного досвіду, впровадження світових норм і стандартів освіти в Україні. Інтеграційні процеси, що відбуваються в Україні, потребують ретельного вивчення, конструктивного, критичного і творчого осмислення позитивного досвіду Великої Британії з метою удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з прикладної фізики у вищих навчальних закладах нашої держави. Вивчення та використання позитивних ідей досвіду Великої Британії в розвитку вищої освіти сприятиме теоретико-методологічному обґрунтуванню шляхів удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців з прикладної фізики у вищих навчальних закладах України відповідно до світових стандартів.

Ключові слова: *прикладна фізика, інформаційні та педагогічні технології, програма «Природничі науки», міждисциплінарна підготовка студентів.*

Статья посвящена проблеме внедрения новейших аспектов реформирования образования для будущих специалистов по прикладной физике в Великобритании и Украине. Проанализирована деятельность ведущих университетов Великобритании в данной отрасли. Раскрыты стратегии выхода междисциплинарного обучения в Украине на Европейский уровень. Отмечено, что интеграция Украины в европейское пространство, глобализация социальных, экономических и культурных процессов предопределяет необходимость решения задач реформирования и обновлению национального образования Украины, создание такой системы образования, которая бы отвечала мировым стандартам. Доказано, что решение этих задач требует всестороннего анализа и изучения зарубежного опыта, внедрение мировых норм и стандартов образования в Украине. Интеграционные процессы, происходящие в Украине, требуют тщательного изучения, конструктивного, критического и творческого осмысления положительного опыта Великобритании с целью совершенствования профессиональной подготовки будущих специалистов по прикладной физике в высших учебных заведениях нашей страны. Изучение и использование позитивных идей опыта Великобритании в развитии высшего образования будет способствовать теоретико-методологическому обоснованию путей совершенствования профессиональной подготовки будущих специалистов по прикладной физике в высших учебных заведениях Украины в соответствии с мировыми стандартами.

Ключевые слова: *прикладная физика, информационные и педагогические технологии, программа «Естественные науки», междисциплинарная подготовка студентов.*

The article is devoted to the problem of the latest aspects introduction of education reform for future Applied Physics specialists in the UK and Ukraine. The activity of the leading universities of Great Britain in this field is analyzed. The achievement of the European level of interdisciplinary education strategies in Ukraine is revealed. It is noted that Ukraine's integration into the European space, the globalization of social, economic and cultural processes predetermine the need for solving the tasks of reforming and updating the national education of Ukraine, the creation of education system that would meet world standards. It is proved that solving of these problems requires a comprehensive analysis and study of foreign experience, the introduction of world norms and standards of education in Ukraine. Integration processes taking place in Ukraine require careful study of the constructive, critical and

creative thinking of the UK's positive experience in order to improve the professional training of future specialists in applied physics in higher education institutions of our country. The article deals with the concept of Applied Physics, indicating that there is a set of applied physics disciplines, divisions and areas of physics, aimed at the solution of physical problems for specific technological and practical applications in various fields of professional activity: information technology, electronics, defence, health, power engineering, transport etc. The activity of London universities is analyzed and the programmes for getting the «bachelor» and «master» degree by the students which make the system of professional training in applied physics in the fields of electronics and computer science. The study and use of positive ideas of British experience in the development of higher education will contribute to the theoretical and methodological substantiation of ways to improve the professional training of future specialists in applied physics in higher educational institutions of Ukraine in accordance with world standards.

Keywords: *applied physics, information and pedagogical technologies, program «Natural sciences», interdisciplinary preparation of students.*

Постановка проблеми. Розвиток інформаційних та педагогічних технологій розвинених країн світу вимагає відповідної модернізації змісту як вищої освіти в Україні в цілому, так й, зокрема, професійної підготовки майбутніх фахівців з прикладної фізики. Однією з розвинених країн світу, яка набула позитивного досвіду в цьому напрямку, є Велика Британія. Визначальним фактором реформування європейських систем вищої освіти, зокрема Великої Британії, виступає необхідність пристосування національних систем вищої освіти до реалій сучасного суспільства, явищ глобалізації, інтеграції та інтернаціоналізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема реформування вищої освіти Великої Британії завжди була в центрі уваги таких видатних державних діячів та педагогів: Б. Бренд (B. Brenda), Дж. Брунера (J. Bruner), Дж. Каміллері (G. Camilleri), М. Еджертона (M. Egerton), Н. Глазера (N. Glazer) та ін. У працях Н. Гобла (N. Goble), Дж. Норта (Jhon Nort), М. Робина (M. Robin), Д. Скотта (D. Scott), Р. Франка (R. Frank), Н. Хааса (N. Haas) розглядається спрямованість і особливості реформування вищої освіти Великобританії. Особливе значення реформування управління вищою освітою у Великобританії висвітлено в роботах А. Джона (A. John), Г. Келлера (G. Keller), М. Когана (M. Kogan), В. Мелінсона (V. Mallinson) та ін.

Фундаментальними дослідженнями в галузі реформування вищої освіти Великої Британії, стали праці зарубіжних науковців О. Бейна (O. Bain), С. Бергана (S. Bergan), Р. Брауна (R. Brown), Дж. Колдера (J. Calder), Б. Кларка (B. Clark), П. Гарета (P. Gareth).

Проблема розвитку вищої освіти у європейських країнах, завжди перебувала в полі зору науковців-дослідників. У той же час проблема реформування вищої освіти у Великій Британії потребує подальшого вивчення.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні, провідними університетами в галузі професійної підготовки майбутніх фахівців з прикладної фізики Великої Британії є Imperial College London (Лондонський

Pedagogy

Імперський Коледж) та UCL (University College London Лондонський університетський коледж).

Imperial (Імперіал) – це єдиний університет Великої Британії, що фокусується виключно на науці, медицині, інженерії та бізнесі. Undergraduate study (Магістратура) вимагає обов'язкового ступеня бакалавра. Магістратура пропонує 100 курсів у різних галузях від аеронавтики до геофізики.

Магістерська програма призначена для тих, хто хоче вчитися на більш високому рівні або продовжити кар'єру в академічній сфері або дослідженнях.

Заплановані курси на 2016 навчальний рік: (BSc Physics) Бакалаврат в галузі фізики – 3 роки. Магістратура (MSc Physics) в галузі фізики – 4 роки [Канівець, 2010]. Аспірантура включає в себе: магістратуру (Master's Course), докторантуру (Centres of Doctoral training), дослідницькі центри (Research opportunities).

Одним із найпоширеніших видів PhD дослідження в Імперіал є зовнішні фінансові проекти в певних галузях досліджень, що надається керівником, який забезпечив фінансування в певному відділі (на певній кафедрі), в центрі або інституті. Крім того, Імперіал університет вміщує 12 із 113 Центрив з підготовки докторів Centres for Doctoral Training (CDT) у Великій Британії [Imperial College London].

У той час як, зазвичай, прийом заяв має фіксований термін, багато з кафедр (відділів) приймає заяви круглий рік від кваліфікованих докторантів. Для вступу важливо отримати згоду від потенційного керівника, перш ніж подати офіційну заяву в коледж.

Всі курси є акредитовані Інститутом фізики та структуровані таким чином, щоб переконатися, що всі студенти мають відповідну підготовку з основних аспектів фізики, математики та експериментальних методів.

Студенти, що беруть участь в Міжнародній Програмі навчання проводять свій 3-й, чи, частіше, 4-й рік навчання за програмою обміну в навчальних установах за кордоном. Можливості є в даний час навчатися у Франції, Німеччині, Швейцарії, США та Новій Зеландії. UCL (University College London Лондонський університетський коледж) є топ-рейтингом університету у Великій Британії з проведення досліджень (REF2014).

Дослідження, проведені в UCL мають значні переваги для суспільства і всього світу. UCL об'єднує всесвітньо відомих експертів, в усіх галузях академічного спектра, для вирішення складних проблем, представлених у світі.

UCL є одним з найуспішніших університетів Великої Британії із залучення фінансування, з доходом понад 1 млрд £ в 2014 році з подальшим збільшенням на 20% за останні три роки й становить більш ніж 374 500 000 £ [London's global university].

Це сприяло отриманню найвищого розподілу фінансування радою з наукових досліджень Великої Британії і дало змогу стати топ-рейтинговим учасником в спільних дослідженнях Великої Британії з країнами ЄС.

Академічна структура UCL складається з 11 факультетів, кожен з яких бере участь у провідних світових наукових дослідженнях, здійснює викладання та навчання в різних галузях. UCL є провідним, багатопрофільним університетом Лондона.

Так, факультет математичних наук охоплює фізичні, логічні, експериментальні та математичні дослідження нашого Всесвіту. Дослідження є основними безпосередньо в навчальних програмах, які надають перевагу у навчанні студентів тим, що відкривають їм доступ до першокласних лабораторій. Факультет пропонує безліч трирічних бакалаврських і чотирирічних рівнів на отримання ступеня магістра MSCI та має найбільший розвиток у традиційній академічній галузі.

Факультет забезпечує базу для декількох дослідницьких центрів. Це посилює на факультеті глибину міждисциплінарних досліджень у співпраці між експертами в суміжних галузях, в інженерії та природничих наук. Факультет також має свою власну міжвідомчу програму «Природничі науки», а саме: математичні та фізичні науки.

Охоплюючи логічні, експериментальні та математичні дослідження нашого Всесвіту, факультет фізико-математичних наук UCL складається з відділів з високим рейтингом для дослідження передового досвіду. Студенти можуть вибрати три роки (BSC) і чотири роки (MSci) – варіанти програми. Ці програми мають назву «Природничі науки» й дозволяють вибрати дві галузі спеціалізації, даючи більш широкі та повні знання у науковому світі.

Допустимі поєднання [*London's global university*]:

- органічна хімія + біомедичні науки;
- органічна хімія + неврологія і психологія;
- органічна хімія + молекулярна біологія;
- органічна хімія + генетика, еволюція та довкілля;
- фізика + фізична хімія;
- фізична хімія + астрофізика;
- фізична хімія + геофізичні науки;
- фізична хімія + (математика і статистика);
- фізика неорганічної хімії та матеріали + конденсовані середовища;
- молекулярна фізика + клітинна біологія;
- фізика + неорганічна хімія та матеріали;
- фізика + геофізичні науки;
- фізика + (математика і статистика);
- астрофізика + фізична хімія;
- астрофізика + геофізичні науки;
- астрофізика + молекулярна біологія;

- медична фізика + біомедичні науки;
- медична фізика + неврологія і психологія;
- біомедичні науки + органічна хімія;
- біомедичні науки + медична фізика;
- біомедичні науки + (математика і статистика);
- неврологія і психологія + органічна хімія;
- неврологія і психологія + медична фізика;
- неврологія і психологія + (математика і статистика);
- молекулярна та клітинна біологія + астрофізика;
- молекулярна та клітинна біологія + фізика;
- молекулярна та клітинна біологія + органічна хімія;
- молекулярна та клітинна біологія + (математика і статистика);
- генетика, еволюція та довкілля + Земля і навколишнє середовище;
- генетика, еволюція та довкілля + органічна хімія;
- генетика, еволюція та довкілля + (математика і статистика);
- геофізичних наук + астрофізика;
- геофізичних наук + фізична хімія
- геофізичних наук + фізика;
- Земля і навколишнє середовище + генетика, еволюція та довкілля;
- (математика і статистика) + біомедичні науки;
- (математика і статистика) + неврологія і психологія
- (математика і статистика) + генетика, еволюція та довкілля;
- (математика і статистика) + молекулярна біологія;
- (математика і статистика) + фізична хімія;
- (математика і статистика) + фізика;
- історія та філософія науки + будь-який інший потік, крім математики і статистики (графік дозволяє);
- політика зв'язку та етики + будь-який інший потік, крім математики і статистики (графік дозволяє).

Математику та статистику може бути використано лише на незначних потоках після другого року навчання за програмою. Політика зв'язку та науки з етики, історії і філософії можуть розглядатися тільки на великих потоках в програмі бакалавра. За програмами MScі студенти можуть навчатися тільки на другорядному потоці. «Природничі науки» ступенів бакалавра і магістра MScі в UCL дозволяють студентам підтримувати широту наукових дисциплін для отримання ними унікального рівня, який підходить для їх особистих інтересів.

Програми були розроблені, щоб запропонувати студентам можливість структуровано і послідовно поєднувати їх наукові предмети. Програми «Природничі науки» є гнучкими для отримання певного ступеня. Так, вони включають елементи: фізики, математики та астрофізики, хімії, наук про Землю, наук про життя, математики й статистики та науково-технічні дослідження.

Для аспірантів, факультет пропонує програми, починаючи від одного року навчання ступеня магістра MSc, через MRES (науково-дослідні дослідження), та надають можливість в 3-4 роки отримати ступінь кандидата і доктора EngD наук.

Факультет також надає базу для цілого ряду науково-дослідних центрів та інститутів: вони також посилюють глибину міждисциплінарних досліджень на основі співробітництва між експертами в рамках MAPS в суміжних галузях, в інженерії та науці про життя. Розташування UCL в центрі Лондона є величезною перевагою для вивчення математичних і фізичних наук і співпрацює з іншими установами.

Так, Лондонський центр нанотехнологій співпрацює з UCL і Imperial College London, а науки про Землю і планетарних наук активно співпрацюють з сусіднім Birkbeck, Лондонським університетом. Студенти в галузі науки і технологічних досліджень мають доступ до бібліотеки Сенату і Британської бібліотеки.

Факультет співпрацює з Francis Crick Institute (Інститутом Френсіса Крика). Студенти факультету є користувачами міжнародних наукових об'єктів, таких як: CERN, Європейської південної обсерваторії і міжнародних місій космічної науки [*London's global university*].

Космічна наукова лабораторія Mullard є унікальним об'єктом у Великій Британії, який служить в якості одного з основних вузлів в європейській космічній програмі. Це передбачає тісну співпрацю з державними органами, такими як Європейське космічне агентство і промислових партнерів, включаючи Astrium і E2V [*London's global university*].

Члени інших підрозділів тісно пов'язані з численним національним та міжнародним співробітництвом, в тому числі ЦЕРН, дослідження чорної енергії, ExoMars, UK Catalysis Hub і факультет мають спільні програми з Японським інститутом науки і технологій (JAIST), і Сінгапурським агентством з науки, технологій та досліджень (A * STAR) [*London's global university*].

The Aon Benfield UCL Hazard Centre (Аон Бенфілд центр з небезпечних ситуацій) – це спільний проект UCL і страхової корпорації Аон Бенфілд, що є провідним науково-дослідним центром в Європі в галузі природних небезпек [*London's global university*].

UCL є університетом світового класу, в структуру якого входять лабораторії і відмінні бібліотеки, що надають широкий спектр онлайн-підписок журналу, книги та історичних архівів. UCL містить єдину в центрі міста лабораторію нанотехнологій у Великій Британії, а також має широкий спектр лабораторій у тому числі великого об'єкта геохронології. Крім того, студенти мають доступ до першокласних суперкомп'ютерів, таких як UCL's own Legion Cluster, Iridis and HeCTOR [*London's global university*].

Факультет приділяє велике значення взаємному збагаченню різних галузей досліджень. Взаємне збагачення між дисциплінами розвивається

шляхом інститутів і центрів, що охоплюють квантові науки, планетологію, походження життя і всесвіту в галузі наук про життя, фізичні науки, а також науку про атмосферу багатопрофільного університету.

Департамент науки і технологій, як складова університету є єдиним інтегрованим центром вивчення історії, філософії, соціології та комунікації науки у Великій Британії. Студенти факультету мають можливість у забезпеченні університетом навчання отримувати консультації з потенційними роботодавцями на ярмарках вакансій, що сприяє тісному зв'язку освітнього процесу з промисловістю та спільними підприємствами певних галузей, через наукові дослідження в докторантурі навчальних центрів.

Стратегія поєднання дисциплін є основним стратегічним напрямом реформування освіти на теперішньому етапі інтеграційних процесів в Україні. Прикладом такого поєднання в Україні є Інститут високих технологій Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

В основі кожної із відомих на сьогоднішній день наукоємних («високих») технологій у першу чергу лежать фундаментальні дослідження, а визначальною тенденцією є все глибше взаємопроникнення різних природничих наук, що обумовлює необхідність впровадження в навчальний процес міждисциплінарного підходу до вивчення фундаментальних основ природничих наук. Саме міждисциплінарність освіти було покладено в основу навчального процесу Інституту високих технологій, вона червоною ниткою проходила через перші, створені викладачами Інституту навчальні плани і робочі програми.

Ідея фундаментального міждисциплінарного підходу й лягла в основу створення в Інституті високих технологій Київського національного університету імені Тараса Шевченка новітніх методів підготовки науковців нового покоління, попит на яких на ринку праці з кожним роком росте.

Фахова підготовка студентів проводиться за освітніми рівнями «Бакалавр» та «Магістр» стаціонарно, включає навчання як за державним замовленням, так і за кошти фізичних і юридичних осіб. Розробка першого навчального плану підготовки магістрів за спеціальністю «високі технології» була реалізована силами науково-педагогічних працівників відповідних кафедр ІВТ, а також за допомоги інших факультетів університету та провідних науковців НАН України. Принципово новий перший навчальний план підготовки магістрів з високих технологій передбачав як підвищення рівня базової міждисциплінарної підготовки студентів, так і засвоєння широкого спектру курсів із високих технологій. Цей навчальний план з самого початку був розрахований не тільки на підготовку бакалаврів природничих наук, але й спеціалістів та магістрів різних природничих спеціальностей, тобто на отримання другої вищої освіти із спеціальності «високі технології» [*Інститут високих технологій*].

Інститут високих технологій розвиває активне міжнародне наукове співробітництво із рядом країн: Францією, Німеччиною, Польщею,

Італією, Ізраїлем, Великобританією, КНР, Латвією та іншими державами, активно співпрацює з університетами та навчально-науковими центрами цих країн у рамках відповідних та навчальних програм.

Висновки. У ході проведеного аналізу освітнього процесу в університетах Великої Британії охарактеризовано навчальні програми, які становлять основу професійної підготовки майбутніх фахівців з прикладної фізики. Встановлено, що професійна підготовка майбутніх фахівців з прикладної фізики є різнобічною, ефективною і має прикладний характер у сферах наукової діяльності вищих навчальних закладів Великої Британії, а саме на межі або у поєднанні декількох наук (наприклад, University College London), чим становить інтерес для удосконалення педагогічних технологій та впровадження передового досвіду світових країн в організації підготовки фахівців з прикладної фізики в Україні.

Варто зазначити, що виникнення таких інститутів як Інститут високих технологій Київського національного університету імені Тараса Шевченка є сучасною світовою тенденцією, яка базується на тому незаперечному факті, що розвиток природничих наук нині вимагає від висококваліфікованих спеціалістів не тільки глибоких знань із певних фахових дисциплін, а й міждисциплінарної підготовки та широкого творчого мислення, яке охоплює суміжні галузі науки.

ЛІТЕРАТУРА

- Інститут високих технологій* Київського національного університету імені Тараса Шевченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://iht.univ.kiev.ua/>
- Канівець, 2010* – Канівець О. Особливості різнорівневої підготовки фахівців у Великобританії // Вісник Книжкової палати Науково-практичний журнал. – 2010. – № 3.
- Левківський, 2011* – Левківський М. В. Історія педагогіки : навч.-метод. посібник. Вид. 4-те. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 190 с. ISBN 978-966-364-554-4.
- Саргсян, 2009* – Саргсян А. Л. Фактори реформування системи вищої освіти у Великобританії в кінці ХХ століття / А. Л. Саргсян // Учёные записки Таврического нац. ун-та имени В. И. Вернадского. – 2009. – Том 22 (61). – № 1. – С. 623-628.
- Стеценко, 2012* – Стеценко К. В. Позитивні зрушення системи освіти Великобританії в другій половині ХХ-го століття на шляху до світової співпраці // Гілея: науковий вісник. – 2012. – Випуск 65.
- Advancing Physics // Physics Education.* – 2000. – Vol. 35. – № 3. – P. 5-7.
- London's global university* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ucl.ac.uk
- Imperial College London* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.imperial.ac.uk

REFERENCES

- Institute of high technologies of Taras Shevchenko National University of Kyiv* [Electronic resource]. – Mode of access: <http://iht.univ.kiev.ua/>
- Kanivets, 2010* – Kanivets O. Features of multi-level training in the UK // Bulletin of the Book Chamber Scientific and Practical Journal. – 2010. – No. 3.
- Levkovsky, 2011* – Levkovsky MV History of pedagogy: Teaching method. manual. Kind. 4th Teaching pos. – К. : Center for Educational Literature, 2011. – 190 p. ISBN 978-966-364-554-4.
- Sargsyan, 2009* – Sargsyan A. L. Factors of Reforming the Higher Education System in the UK at the End of the Twentieth Century / AL Sargsyan // Scientific Notes of the Taurida National. Untitled VI Vernadsky. – 2009. – Vol. 22 (61). – No. 1. – P. 623-628.

УДК 378.011.3-051:373.3

Тетяна Форостюк

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

У статті розкриваються особливості професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Наголошується, що вивчення досвіду професійної підготовки вчителів у країнах ЄС відкриває цікаві можливості для вдосконалення педагогічної освіти в Україні. Аналізується європейський досвід вирішення проблеми. Автор звертає увагу на особливості підготовки майбутніх учителів у Австрії, де цікавим є використання тестів на професійну придатність, стажування в європейських країнах, ознайомлювальна педагогічна практика. Аналізується досвід професійної підготовки в Німеччині. Важливим є те, що абітурієнти, які планують вступати в педагогічний навчальний заклад, ще до початку університетської підготовки мають пройти практику на профпридатність. Описується досвід Данії. В основі професійної підготовки цієї країни лежать ціннісні орієнтири європейського суспільства.

У статті розглядаються особливості використання форм і методів у різних країнах. Звертається увага, що в Австрії основними формами організації навчальної діяльності студентів є: лекції, тьюторські (індивідуальні) заняття, консультаційні заняття, семінари в невеликих групах, обговорення та дебати, практичні заняття, написання рефератів. У статті вказується, що цікавими є активні методи навчання: моделювання, рольові та дидактичні ігри, ігри-драматизації, мікровкладання.

Звертається увага на те, що в майбутнього фахівця початкової школи необхідно формувати комунікативні вміння. Також звертається увага на те, що вчитель повинен знати сучасні технології. Проаналізовано досвід здійснення професійної підготовки у Великій Британії, де важливими є вміння налагоджувати відносини з людьми, наявність почуття гумору, прагнення працювати в команді, схильність до професійно-особистісного спілкування, уміння вирішувати складні життєві та педагогічні ситуації тощо. Автором проаналізовано психолого-педагогічну літературу за темою статті та запропоновано ефективні шляхи вирішення проблеми.

Ключові слова: професійна підготовка, спілкування, творча діяльність, навчальний процес, педагогічні технології, європейський досвід.

В статье раскрываются особенности профессиональной подготовки будущего учителя начальной школы. Отмечается, что изучение опыта профессиональной подготовки учителей в странах ЕС открывает интересные возможности для совершенствования педагогического образования в Украине. Автор обращает внимание на особенности подготовки будущих учителей в Австрии, где интересным является использование тестов на профессиональную пригодность, стажировка в европейских странах, ознакомительная педагогическая практика.

Также анализируется опыт профессиональной подготовки в Германии. Важным является то, что абитуриенты, которые планируют вступить в педагогическое учебное заведение, еще к началу университетской подготовки должны пройти практику на профпригодность. Описывается опыт Дании. В основе профессиональной подготовки этой страны лежат ценностные ориентиры европейского общества.

Обращается внимание, что в Германии основными формами организации профессиональной подготовки будущих учителей являются лекция, семинар, тренинг, коллоквиум, профессионально-педагогическая практика. В статье освещается, что во Франции во время подготовки специалистов используют проблемные методы, демонстрацию педагогических